

HABERLER

Yazan: Yavuz

Okuyan: Yavuz-Sinem

- 1- TKP MK genel sekreteri Haydar Kutlu ile TİP genel sekreteri Nihat Sargın'ın TBKP yasal olarak kuruluş çalışmalarını başlatmak üzere 16 kasım günü ülkeye dönecekleri açıklandı.
- 2- Türkiye Dışişleri bakanlığı Sovyet lideri Gorbaçov ile ABD ~~başbakanı~~ başbakanı Regın'ın 7 aralıkta biraraya gelme kararını olumlu bulduğunu açıkladı.
- 3- Türkiye'yi ziyaret eden Alman Sendikalar Birliği DGB heyeti başkanı "Türkiye'de insan hakları, sendika ve kamu özgürlükleri önündeki engeller kaldırılmazdıkça Avrupa Topluluğuna üyelik hayaldir" dedi.
- 4- Siyasi polisin bir süredir sürdürdüğü gözaltı, tutuklama ve öldürme olaylarıyla birlikte işkence uygulamaları bir kez daha gündeme geldi.
- 5- Sümerbank ve Petkim'in özelleştirilmek amacıyla Başbakanlık Toplu konut ve Kamu ortaklığı fonuna devredilmesi kararı ~~xxxx~~ ardından özelleştirilmesinin biçimleri tartışılmaya devam ediyor.
- 6- Gazetelerden TBKP 'den Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'ın dönüşüne ve TBKP'ni yasal çalışmasına ilişkin yorumlar.
- 7- ÇKP MK Sekreterliğine Zao Ziyang seçildi.
- 8- Avrupa'da konvansiyonel silahsızlanma görüşmelerinin 1988 yılında başlatılması konusunda anlaşmaya varıldı.
- 9- İsrail işgali altındaki Batı Ürdün'de protesto eylemleri sürüyor.
- 10- Şili'de öğrenciler, eylemleriyle, Pinochet'in atadığı Rektörün görevinden alınmasını sağladılar.
- 11- Banglaçeş'de ~~xxxx~~ komünist tutuklaması.

GÜNÜN YORUMU

Yazan: Kemal

Okuyan: Yavuz

Başlık: İlgi boşuna değil

YAZILAR

- 1- TD00 programı
- 2- Günün yorumu
- 3- BESD 70. yıldönümü kutlamalarına ilişkin özel programx

3 Kasım 1987

Açılış

Bu yayınıımızda önce TDOO programını ardından günün yorumunu dinleyecek-
siniz. Daha sonra Ekim devrimini kutlama özel programı geliyor.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

3.10.87

--- Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Haydar Kutlu ile Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargın'ın, Türkiye Birleşik Komünist Partisinin yasal olarak kuruluş çalışmalarını başlatmak üzere 16 Kasım günü ülkeye dönecekleri açıklandı. Dönüşle ilgili olarak yapılan açıklamada, Kutlu ve Sargın'ın 16 Kasım pazartesi günü Türkiye'de olacakları belirtildi.

Haydar Kutlu ve Nihat Sargın, 11 Kasım Çarşamba günü Batı Berlin'de bir basın toplantısı düzenleyecekler. Basın toplantısında dönüş hakkında bilgi verecek gerekçelerinin ayrıntısı olan Kutlu ve Sargın Türkiye'ye dönerken kendilerine eşlik edecek çeşitli Avrupa ülkelerine mensup milletvekilleri ve Avrupa Konseyi'nin önde gelen isimlerini açıklayacaklar.

11 Kasım günü yapılacak basın toplantısında gazetecilerin sorularını da yanıtlayacak ~~sa~~ olan Kutlu ve ~argın'ın Türkiye'ye dönüşleri sırasında aynı uçakta, Avrupalı parlamenterlerin yanısıra çok sayıda gazeteci ile radyo ve televizyon muhabirinin de yaralacağı belirtiliyor.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

--- Türkiye Dışışleri Bakanlığı Sovyet lideri Gorbaçov ile ABR Bakanı Regin'in 7 Aralık'ta biraraya gelme kararını olumlu bulduğunu açıkladı. Dışışleri Bakanlığının açıklamasında "zirve kararı ~~doğru~~ silahsızlanma ve Doğu -Batı ilişkilerinin geleceği açısından ~~tar~~ tarihsel bir fırsat yaratabilir"~~den~~ görüşüne yer verildi.

--- Türkiye'yi ziyaret eden Alman Sendikalar Birliği ~~başkan~~ DGB heyeti başkanı "Türkiye'de insan hakları, sendika ve kamu özgürlükleri önündeki engeller kaldırılmadıkça Avrupa Topluluğuna ^{ineli} hayaldiz" dedi. DGB heyetinin ziyareti sırasında bir konuşma yapan Türk-İş genel başkanı Şevket Yılmaz ise "siyasi iktidarın başta sendikal özgürlükler olmak üzere kamu özgürlükleri ve insan hakları önündeki engelleri kaldırma eğiliminde olmadığını" söyledi. / ^{Şevket Yılmaz} izlenen politikayla işçilerin, memurların, emekli dul ve yetimlerin tahammül edilemez bir yük altına girdiklerini ~~belirtti~~ ^{belirtti} ~~Şevket Yılmaz~~ belirtti.

--- Siyasi polisin bir süredir sürdürdüğü gözaltı, tutuklama ve öldürme olaylarıyla birlikte işkence uygulamaları bir kez daha gündeme geldi. Bir süre önce Ankara ve bazı illerde gerçekleştirilen/ya Dev-Yol üyesi oldukları iddiasıyla gözaltına alınan 15 kişinin ardından TKB-Bk ve TKP-ML Devrimci halkın birliği örgütü üyesi oldukları gerekçesiyle çok sayıda kişi gözaltına alındı. Bilindiği gibi bir süre önce de İstanbul'da polis ekipleri dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle iki yurttaşı taramış, birinin ölümüne neden olmuştu. Öldürülen kişinin Dev-Sol üyesi olduğu öne sürülmüştü. Önceki gün ise Mardin'in Cizre ilçesinde 7 kişi "bölücü terörist" oldukları iddiasıyla vurularak öldürüldü.

--- Sümerbank ve Petkim'in özelleştirilmek amacıyla Başbakanlık Toplu Konut ve Kamu ortaklığı fonuna devredilmesi kararı ardından özelleştirilmenin biçimleri tartışılmaya devam ediyor. Doğru Yol Partisi milletvekili Türkan Arıkan özelleştirme çalışmalarının kapalı kapılar ardında sürdüğüne dikkat çekerek ~~şunları~~ şunları belirtiyor. H

-Herşey kapalı kapılar ardında yapılıyor. Yetkililer tarafından zaman zaman kamuoyuna yapılan özet bilgiler şüphe ve güvensizliği artırıyor.

-Kamu ortaklığı idaresi elinde yabancı kuruluşlarca hazırlanan bir plan olmadığını ileri sürüyor. Oysa elimizde Morgan Garanti Bank ile Çimento ve Gübre sanayi şirketine hazırlatılmış planlar var, hangisi doğru?

- Bu raporlar nedir?kullanılıyor mu? Kullanılmıyorsa neden hazırlanmıştır ve neden kamuoyuna açıklanmamıştır?

-KİT'lere ait bazı fabrikaların önceden satıldığını veya işletme hakkının devredildiğini önceden tespit etmiş bulunuyorum. Bu satış ve devirlerde bazı kayırmalar olduğu ortadadır. ~~Nitekim~~

-Bilgiler kapalı kapılar ardında kaldıkça bu tür olayların her zaman olabileceği açıktır. O nedenle KİT'lerle ilgili tüm bilgilerin açık seçik kamuoyuna veriesinde ısrarlıyım. Bigiler gizlendikçe bunları satın alacak firmalar ile, kamu ortaklığı fonu haklı olarak yara alacaktır.

--- MÜZİK

--- D.D. Biliyorsunuz ülkemiz kamuoyu ve Batı Avrupa demokrat çevre-
leri yaklaşık 10 gündür önemli bir gelişmeyle çalkalanıyor.

TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu ile TİP Genel Sekreterinin
TBKP'nin yasal kuruluş çalışmalarını başlatmak amacıyla Türkiye'ye
dönüş kararı aldıklarını açıklamalarının yankıları hala sürüyor.
Dönüşle ilgili ~~haberler~~ son gelişmelere haber ve yorum sütun-
larında geniş yer veren günlük gazeteler, Sargın ve Kutlu yoldaşla
yaptıkları görüşmelerde de okuyuların kafasında doğan çeşitli
sorulara yanıt arıyorlar. Hürriyet, Milliyet, Günaydın, Tercüman
Cumhuriyet, Güneş gazeteleri, / Türkiye'ye dönüş için Batı Berlin
usunda
Başkonsolosluga pasaport başvuruları bulunmasını okuyucularına
duyuruyorlar. Bu arada Hürriyet gazetesinden Oktay Ekşi, ve Coşkun Kırca,

Aynı gazetenin bir başka köşesinde ise Taha Akyol, konuyla ilgili yorumunda, komünist partisine açıkça karşı tutum almadığı ve yuvarlak ifadeler kullandığı gerekçesiyle Cumhurbaşkanı Kenan Başbakan Özal'a Evren'e/eleştiri yöneltiyor.~~ve~~

Hürriyet gazetesindeki köşesinde konuyla ilgili görüşlerini yazan Caşkun Kırca ise demokrasilerde çok partililiğin, farklı görüşlere sahip vatandaşların sorunlara farklı çözümler aramak ve birden çok parti kurmak bunun için ~~örgütlenmeye çalışmak~~ hakları bulunduğunu belirttikten sonra, komünist partisine izin verilemeyeceği iddiasını ileri sürüyor. Kırca, Komünist partisine ancak siyasi nedenlerle izin verilebileceği, bunun için de komünismin önemlice bir oy kütlesine dayanmasının ~~esaslı gerekçesi~~ gerekli olduğunu öne sürüyor.

Aynı gazetede Oktay Ekşi ise, TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu'nun gazetelerde çıkan demeçlerinin olumlu olduğunu ancak bunun komünistlerin gerçek tutumları olup olmadığının bilinmediği iddiasını öne atıyor.

Milliyet gazetesinde başyazar Altan Öymen Komünist Partisinin demokrasi gereği özgürce çalışma hakkı ~~hakkı~~ gerektiğini haklı olduğuna dikkat çekerek, ~~ikinci~~ Türk halkının ikinci sınıf bir demokrasiye layık görülemeyeceğine işaret ediyor. Milliyet yazarı Teoman Erel de dönüş kararı ile komünist parti yöneticilerinin Özal'ın tutumuna açıklık kazandırmak istediklerini belirterek, "Dönüş haberi marksist solun Özal'ın ~~öñüne~~ önüne koyduğu somut bir imtihandır" diyor.

D.D dönüş haberi uluslararası basında, ~~radio~~ ve radyolarda da geniş ilgi uyandırmış bulunuyor.

3.11.1987

12

notu

- Büyük Sosyalist Ekim Devriminin 70. yıldönümünü kutlama törenleri Moskova'da sürüyor: BSED'nin 70. yıldönümü dolayısıyla Pazartesi başlayan gün/SBKP MK, SSCB Yüksek Sovyeti ve Rusya Federasyonu Yüksek Sovyeti'nin ortak oturumuna salı sabahı Moskova saati ile 8'den itibaren devam ediliyor.

Pazartesi günü yapılan ilk oturumda, SBKP Genel Sekreteri Mihail Gorbacov'un konuşmasından sonra, Ekim Devrimine katılmış olan emektarlar, ^{ve} işçiler, bilim adamları konuşmalar yaptılar. Ayrıca, davetli konuklardan da, Polonya Birleşik İşçi Partisi MK Birinci Sekreteri Voysieh Yaruzelski, Almanya Sosyalist Birlik Partisi MK Genel sekreteri Erih Honeker, Çekoslovakya KP MK Genel Sekreteri Güstav Husak, Bulgar KP

MK Genel Sekreteri Todor Jivkov, FKP Genel Sekreteri Jorj Marş ve Finlandiya devlet başkanı Mauno Keyvisto birer konuşma yaptılar.

Pazartesi günü ~~örnek~~ oturum, çocuk örgütü Piyoner ^{ile} ve gençlik örgütü Leninci Komsomol ^{ki temsil eden çocuk ve gençlerin} temsilcilerinin Ekim devriminin simgesi durumuna gelmiş olan Avrora zırhlısının bayrağını salona getirip ~~ki~~ katılanları selamlamalarıyla sona erdi. Pazartesi akşamı da, konuklara , yine Kremlin'deki Kongre sarayında bir konser verildi.

BSED'nin 70. yıldönümünü kutlama törenlerine, 4 ve 5 Kasım günleri Moskova'da düzenlenen, ~~ve~~ ^{isteyen} bütün /komünist, işçi, sosyalist, sosyal demokrat, ulusal demokrat ve öteki partilerin temsilcilerine açık olacak gündemsiz bir görüş alış-veriş toplantısıyla devam edilecek, BSED'nin 70. yıldönümünü/ⁿ ~~kutlanmasında~~ kutlanması 7 Kasım günü yapılacak

yığı nsal gösteri ile sona erecek.

D.D., bilindiği gibi, Moskova'daki BSED'nin 70. yıldönümünü kutlama törenlerine Haydar Kutlu, ^{ve} Nihat Sargın ^{da birlikte,} ve ayrıca, Sol Birlik'teki ^{yer alan} Türkiye Komünist Emek Partisi, Kürdistan Öncü İşçi Partisi, Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin de birer temsilcisi katılıyor.

3.11.1987

-ÇKP MK Genel Sekreterliğine Zao Ziyang seçildi: ÇKP'nin pazar günü sona eren 13. Kongresinden sonra, yeni seçilen MK Pazartesi günü ilk oturumunu yaparak Genel sekreteri, Politbüroyu, ~~ve~~ Polit Büro Daimi komisyonunu ~~seçti~~ ve MK sekreterlerini seçti. Yeni seçilen Politbüro Daimi Komisyonunda, Zao Ziyang'ın yanısıra, Li Peng, Kiao Şi, Hu Kili ve Yao Yilin yer ~~alıyor~~. MK, Merkezi Danışmanlar Komisyonu başkanlığına ~~da~~ Hen Yun'un seçilmesini ~~de~~ onayladı .

Zao Ziyang, MK oturumundan sonra düzenlediği basın toplantısında, partisinin dış dünyayla ilişkileri geliştirme ~~ve~~ politikasını sürdürdüğünü, Çin'in modernleştirilmesi ve reformlar politikasına devam edeceğini açıkladı. ÇKP Genel sekreteri, SB'ne de, uygulamakta olduğu yenileme politikasında başarılar diledi ve sosyalist ülkelerde uygulan-

makta olan reformlar konusunda elde edilen deneyimin karşılıklı incelenmesinin gerekliliğini vurguladı.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

3.11.1987

-Avrupa'da konvansiyonel sila^hsızlanma görüşmelerinin 1988 yılında başlatılması konusunda anlaşmaya varıldı: NATO ve Varşova Antlaşması delega^syonları, Pazartesi günü Cenevre'de yaptıkları öngörüşmelerde, Atlantik Okyanusundan Ural'lara kadar tüm Avrupa'da konvansiyonel silahların indirilmesi görüşmelerinin 1988 yılında başlatılması konusunda anlaşmaya vardılar.

Öte yandan, Sovyet lideri Gorbacov ile ABD Başkanı Regan arasında 7 Aralık'ta bir görüşme yapı^lma^{cağı} ve ve b u görüşmede orta menzilli atom roketlerinin ve operativ-taktik/~~roketlerinin~~ k aldırılması anlaşmasının imzalanacağı haberi tüm dünya kamuoyunda olumlu yankılar uyandırmaya devam ediyor.

-İsrail işgali altındaki Batı Ürdün'de protesto eylemleri sürüyor: Pazartesi günü Doğu Kudüs'te, Ramallah ve Nablus'ta Arap hal k bir Filistin 'deki Siyonist işgal politikasının, genel grev başlattı. /~~Siyonizmin~~ başlangıcı olarak kabul edilen Balfur bildirgesinin yayınlanmasının 70. yıldönümünü protesto için düzenlenen gösterilere ~~ayrıda~~, Batı Ürdün'ün diğer b ölgeleri, Gaza kesiti ve İslam Üniversitesine de yayıldı. İsrail'1 i işgalcilerin göstericilere silah ve göz yaşartıcı bomba ile saldırdığı bildiriliyor.

Öte yandan Lübnan'da, yaklaşık 60 bin öğretmen, hakları için iki haftadır sürdürdükleri greve, isteklerinin bir kısmı kabul edildiği için, son verdiler.

3.11.1987

-Sili'de öğrenciler, eylemleriyle, Pinoşet'in atıldığı Rektörün
başkenti
görevinden alınmasını sağladılar: Sili'nin/Santiyago'daki "Sili Üniver-
sitesi"ne Pinoşet tarafından atanan ve eski bir cunta üyesi olan rek-
törün görevinden alınması için iki ayı bir süredir protesto eylemleri
yapan ve derslere girmeyen öğrenciler, rektörün görevinden alınmasından
sonra direnişini bitirdiler. Öğrencilere bu eylemlerinde asistan ve doçent
ler de ~~xxxxxx~~ destek veriyordu. Rektörün görvinden alınmasından sonra,
Sili Öğrenci Birliği, söz konusu rektör tarafından öğrencilere ve öğre-
tim üyelerine karşı alınan bütün kararların da kaldırılmasını istedi.

3.11.1987

-Bangladeş'te komünist tutuklaması:Bangladeş KP'nin Dakka'da yayınladığı bir basın açıklamasında, ~~xxxxxxx~~ geçtiğimiz hafta içinde, partinin 140'ı aşkın yönetici ve üyesinin tutuklandığı ~~xxxxxx~~ bildirildi.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TARİHE YAKLAŞIM ÜZERİNE

D.d., Ekim devriminin 70.yıldönümünü kutlama etkinlikleri kapsamında pazartesi günü Moskova'da başlayan toplantıda SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbacov'un yaptığı konuşmanın uluslararası yankıları sürüyor.Bu konuşma pek çok ilginç yaklaşımlar taşıyan kapsamlı bir politik belgedir ~~400~~. Böyle bir belgeyi ^{tek} ~~birlikte~~ yazıda değerlendirmek olanaksızdır.Bundan dolayı çeşitli yazılarımızda bu konuşmada ileri sürülen önemli görüşleri ayrı ayrı ele almanın daha doğru olduğunu düşünüyoruz.Bu günkü ilk yazımızın konusunu ~~ise~~ SBKP ve Sovyet toplumunun tarihine nasıl yaklaşıldığı üzerine M.Gorbacov tarafından ortaya konulan görüşler oluşturunca.

M.Gorbacov'un konuşmasının ilk bölümünde de belirtildiği gibi böylesi yıldönümlerinin en büyük önemi,onların geçmişe eleştirel gözle bakmak ve tarihten çıkarılan derslerle bugünkü ve yarınki çalış-

malara aydınlatmak göreviyle bağlıdır. Sovyet komünistleri, 70 yıllık tarihlerinin ~~miras~~^{hem} büyük yiğitlik ve zaferlerle, ~~ve~~ hem de önemli ~~kar~~ trajediler ve acılarla dolu olduğunu ortaya koymuştur. M. Gorbacov'un şu sözlerine dikkat çekmek istiyoruz: "Bizim tek bir tarihimiz vardır ve bizde nasıl duygular uyandırırsa uyandırсын bu bizim tarihimizdir, bizim açımızdan değerlidir."

D.d., bu yaklaşım komünistlerin tarihlerinin mirasına sahip çıkma ve geçmişteki herşeyi-iyi yanıyla, kötü yanıyla- gerçekçi olarak değerlendirilmeleri gerektiğinin altını çiziyor. Nitekim Sovyet komünistleri, Gorbacov'un konuşmasında da ortaya konduğu gibi, kendi tarihlerine ~~hiçbir~~^{giz} titiş ve gerçekçi tarzda ^{olarak} yaklaşarak bu yaklaşımın olumlu bir örneğini vermişleridir."

Kuşkusuz SBKP tarihine yaklaşıırken, onun sosyalizmin kuruluşu ve gelişmesi yönünden, geçmişte ~~bu~~^{bir} benzeri olmayan yepyeni bir yoldan geçtiğini, ¹¹⁶deneyim olması gerçeğini hiç bir zaman gözden kaçırmamalıyız

Bununla birlikte genel olarak bu tarih, somut olarak da Ekim devrimi, kendi başına ortaya çıkan gelişmeler değildir. M. Gorbaçov'un da belirttiği gibi Ekim devrimi, 18. ve 19. yüzyıllarda verilen mücadelelerin, yaratılan geleneklerin bir ürünüdür.

Bu tarihte bolşevik partisinin kuruluşu belirleyici bir dönüm noktası olmuştur. Partinin mücadelesi 1917'deki çığır açan gelişmelerin ortaya çıkmasında temel etkindir. 1917 yılı, herşeyden önce Şubat devrimi gibi ilginç bir olguyu gündeme getirmiştir. M. Gorbaçov şöyle ~~di~~ diyordu: "Şubat devrimi gerçek bir demokratizm yolunda, yığınların kendi deneyimleri temelinde eğitilmeleri yolunda önemli bir deneyim olmuştur. Bu devrim, barışçıl yöntemlerle devrimin başarıya ~~ulaşma~~ ulaşmasının olanaklarını ortaya koyan özel bir olgudur. Yazık ki, çeşitli tarihsel nedenlerden dolayı bu gerçekleşmemiştir."

M. Gorbaçov, devamla 1917 Şubat-Ekim arası döneminin çok önemli derslerle dolu olduğuna ^{da} dikkat çekiyordu. Bu dönem partinin tüm şablonla-

rı bir yana atarak, hızlı bir ^{yenilenme} ~~yaratıcılık~~ içine girdiği, yönetimin kollektif yaratıcılık yeteneğinin hızla güçlendiği bir dönemdir. Zamanın politik gelişmelerine uygun olarak çeşitli mücadele hedeflerini ortaya koyabilmek, bir belgiyi geri çekip diğer bir belgiyi ileri sürmek ~~bu~~ konusunda olağanüstü başarılı bir aşamadır. Bu durum şu gerçeği gösteriyor: Marksizm dogma değildir, pratik eylemlere ışık tutan ve onlarla birlikte gelişen yaratıcı bir bilimdir. Günümüz komünistleri bundan ders çıkarmalı, cesur ve yaratıcı politikalar ileri sürmesini becerebilmelidir.

M. Gorbaçov, konuyla ilgili olarak şöyle ilginç bir konuya dikkat çekti d.d.: Sosyalizme gidiş yolunun teorik modeli mutlaklaştırılmamalı teorik görüşlerle pratiğin ilişkisi yaratıcı biçimde kurulmalıdır. Böyle davranmayanlar kaçınılmaz olarak yanılgılara saplanıp kalmaktadır. Bunun örneği daha 70 yıl önce somut olarak yaşanmıştı. O dönemde pek çok sosyalist, devrimin Rusya gibi bir ülkede gerçekleşemeyece-

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

lıyız ki, söz konusu dönem sosyalizmin kurulduğu dönemdir. Endüstrileşme, elektrikleştirme, köylerde kooperatifleştirme ve ulus çapında kültür devrimini gerçekleştirme dönemidir. Karmaşık iç koşullardan başka bir de dış baskıların olduğu yıllardır. Buna bir de parti içinde kişisel çatışmaların çıkması eklenince oldukça karmaşık bir durum ortaya çıkmıştır. M. Gorbacov, devamla partiyi bölmeye yeltenen küçük burjuva fraksiyonculuğunun başını Trocki'nin çektiğini, ancak Stalin'in yönetimindeki partinin bu hareketi bozguna uğrattığını, bu başarıda Buharin, Dzerjinski, Kirov, Orconikidze ve Rutzutak gibi kişilerin önemli katkısı olduğunu belirtti.

M. Gorbacov'un da belirttiği gibi,
Bununla birlikte 20'li yılların ikinci yarısında ve 30'lu yıllar da ciddi sorunlar da gündeme gelmiştir. Bu herşeyden önce çok sıkı bir idari ekonomik sistemin, emir-kumanda yöntemlerinin yaygınlaştırılması ile bağlıdır. Bu durum Lenin'in de daha önceden dikkat çektiği bürokratik tizim tehlikesinin ortaya çıkmasına yol açtı. Gorbacov'un raporunda da

açıkça belirttiği gibi, bu dönemde köylülüğe yönelik Lenin-i politika-
 kadan uzaklaşıldı. Bir müttefiklik ögesi' olan orta köylülüğe karşı
 titiz yaklaşılmadı. Sosyalizmin kurulma sürecinde sınıf mücadelesinin
 keskinleşeceği gibi hatalı bir görüşe dayanılarak, eski dönemlere özgü
 yöntemlerde ayak direndi. İdeolojik ve politik alanda sabırsızlık,
 kuşkuculuk ve düşmanlık egemen oldu. D.İ., SBKP MK Genel Sekreteri
 M. Gorbacov bu durumun temel nedeni olarak sosyalist demokrasinin
 gelişmesinin engellenmesini gösterdi. *Gorbacov sözlerine şöyle devam etti:*
 Demokrasinin güdük kalması
 kişinin putlaştırılmasına, yasaların çiğnenmesine ve keyfi yönetimin
 yaygınlaşmasına yol açtı. Binlerce Sovyet insanı baskılara hedef oldu.
 Bu görevi kötüye kullanmaktan kaynaklanan bir suçtur. Bu işte Stalini
 ve onun çevresindekilerin sorumluluğu büyüktür. SBKP MK'nın son Ekim
 plenumu bu konudaki belgeleri incelemek ve gerekli kararları almak
 üzere Politikk Büroya bağlı olarak bir komisyon kurmuştur. Bu konuya
 gösterilen özenin iki nedeni vardır: Birincisi, bu soruna kayıtsız
 kalmak, o dönemde haksızlıklara uğramış insanlara yönelik saygısızlık

yapmak anlamına gelirdi.İkincisi,sosyalizmde kişinin putlaştırılması bir zorunluluk değildir ve tarihten çıkarılan derslerle demokratikleştirme ve yenilenme hareketi güç kazanacaktır.

D.d.,Mihail Gorbacov'un raporunda ikinci dünya savaşında faşist Almanya'ya karşı çok uzun bir süre SSCB'yi yalnız bırakan ^{gözetim} onu Hitlerci saldırganlarla karşı karşıya bırakmak için yapılan tasarıların eleştirisi de önemli yer tuttu.

Sovyet toplumunun gelişmesinde 50'li ve 60'lı yılların ortalarındaki silkinişlerin,toplumda köklü bir demokratikleştirme hareketinin başarılamamasından dolayı sonuç alıcı olmadığını belirten M.Gorbacov bu yolda 1985 Nisan Plenumunun ve 27. Kongrenin önemli bir dönemeç noktası olduğunu söyledi.

M.Gorbacov bugün gerçekleştirilen yenilenme hareketinin tarihin derslerine dayandığını, bu anlamda Büyük Ekimden 70 yıl sonra devrimin devamı niteliğinde olduğunu vurguladı.

D.d., biliyorsunuz radyomuz 2 Kasım tarihinden itibaren Moskova-
da düzenlenen Ekim devriminin 70. yıldönümü kutlama etkinliklerini
sürekli olarak sizlere iletiyor. Dünyanın 119 ülkesinden komünist, sos-
yalist, sosyal-demokrat ~~ve diğer~~ ^{partilerin} katıldığı etkinlikler ~~en~~ ^{yazıldığı} Türki-
yeyi temsilen ~~TEK, TİP~~ ^{ve} Sol Birlikten temsilcilerin ~~katıldığı~~ ^{katıldığı} bir
delegasyon da katılıyor. 2 ve 3 Kasım tarihlerinde yapılan 70. yıl kut-
lama toplantısı ve bu toplantıda SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorba-
çov'un okuduğu rapor dünyada büyük etkiler yaratmaya devam ediyor. 4 ve
5 Kasım tarihlerinde düzenlenen, isteyen her konuk delegasyonun katıla-
bildiği ve belirli bir gündemi olmayan toplantı ise dünya komünist ha-
reketinin temsilcilerini ve ayrıca ^{bazı} sosyalist ve sosyal-demokrat parti-
leri biraraya getirmesi açısından önem taşıyordu. D.d., 70. yıl kutlama
etkinlikleri 7 Kasım'da yapılan tören ve gösterilerle sona erdi. ~~sonra~~
^{Birazdan} ~~sonra~~ sizlere yorumumuzu okuduktan sonra 7 Kasım törenleri ^{size} ilgili
olarak hazırladığımız kısa programı ^{sunacağız.} ~~duyuracağız.~~

TUR-5/82

7/11/87 Tamer

Şimdi, d.d., Ekim devriminin 70. yıldönümüyle ilgili olarak hatırladık.
içinde Moskova'da düzenlenen etkinliklere toplu olarak bir göz atmak
istiyorduk. Bizim "70. yıl kutlamalarının gösterdikleri" başlıklı yorumumuzu su-
nuyorduk.

D.d., dünyamızı sarsan o tarihsel günlerden 70 yıl sonra, içinde bulun-
duğumuz şu günlerde uluslararası kamuoyunun ilgi merkezi yine Sovyet
ülkesindeydi. Dünya basınına şöyle bir göz atılması bu gerçeği anlamak
için yeterlidir. Moskova'daki toplantılarla ilgili gelişmeler Türkiye
basınında da önemli bir yer almaya devam ediyor.

Nedir bu ilginin kaynağı?

D.d., söz konusu olan herşeyden önce dünyamızın çehresini de-
ğiştiren, yirminci yüzyılın en önemli olayı olan Ekim devrimine karşı
kimin ne tavar aldığının bir kez daha ortaya konulmasıydı. İçinde bu-
lunduğumuz yılın başından itibaren Ekim devrimi yandaşı ya da ona
karşı görüşlerin propagandası giderek yoğunlaştı ve şu doruk nokta-
sına ulaştı. Şimdi Ekim devrimi üzerine ve devrim sonrasında Sovyet

toplumunun nasıl bir gelişme izlediği üzerine herkesin daha net bir tutum alması için koşullar dün olduğundan daha olgundur.

Herşeyden önce ortada şöyle bir gerçek duruyor: 70 yıl gibi kısa bir tarihsel dönem içinde, türlü ekonomik, sosyal ve kültürel sorunlarla, dış baskılar ve askeri müdahalelerle, savaşlarla boğuşmak zorunda kalmış olan sosyalizm günümüzün en temel uluslararası güçlerinden biridir. İşsizlik, yoksulluk, okuma-yazma bilmezlik gibi sorunlara keşsin çözüm bulabilmiş tek sistemdir. İnsanların çok yönlü gelişmeleri yolunda geniş olanaklar yaratan bir düzendir. Sosyalizm, kapitalizm karşısında somut ve güçlü bir alternatiftir.

Diğer taraftan göreceli olarak genç bir toplumsal sistem olan sosyalizm sahip olduğu potansiyelin tümünü kullanmaktan çok uzaktır. Bunun objektif tarihsel nedenleri de vardır, izlenen yanlış politikaların ve ~~yan~~ kişisel hataların olumsuz rolü de vardır. Şimdi geçmişine

daha titiz yaklaşmak,tarih**hin** derslerini daha iyi kavramak ~~ix~~^{çabası için}~~beyen~~deki Sovyet komünistlerinin amacı sosyalizmi,onu yabancı olan eğilimlerden arındırarak güçlendirmektir.Stalin konusundaki yaklaşım bunun bir örneğidir.Batılı propaganda organları SBKP'nin bu konudaki tutumunu kişisel hesaplarla ve geçücü kampanyalarla bağlı gibi göstermeye çalışmaktadır.Bunlar ~~ix~~kişinin putlaştırılmasını ve keyfi uygulamaları sosyalizmin değişmez ~~ix~~ öğeleri olarak değerlendirmektedir.

Bunun yanlış bir görüş olduğunu anlamak için gözlerimizi bugüne, günümüz Sovyet toplumundaki gelişmelere çevirmeliyiz. Sosyalizmin mükemmelleştirilmesinin yolu demokratikleşmeden geçmektedir. Sosyalizm ve demokrasi birbirine kopmaz biçimde bağlıdır. Sovyet toplumunda artık temel yaşam normları haline gelen açıklık, eleştiri ve denetim ile keyfiyet ve kişinin putlaştırılması nasıl bağdaşabilir?

D, Moskova'daki 70. yıl toplantılarının gündeminin ilk sırasında barışın korunması göreviⁿⁱⁿ yer alması bir raslantı değildir. Daha 70 yıl

önce,devrimin gerçekleştirilmesinden hemen sonra "Barış kararnamesi" nin yayınlanması da bir raslantı değildi.Sosyalizm ve barış birbirine den ayrı düşünülemez.* 70. yıl toplantıları insanlığın nükleer silah- tan arındırılmaş bir dünyaya kavuşması yolunda ne yapılması,dünyadaki yeni gelişmelerin,tehlikelerin ve olanakların nasıl değerlendirilmesi konusunda kollektif bir düşünce platformu olmuştur.M.Gorbaçov'un ra- porunda uygarlığın geleceği açısından belirleyici önem taşıyan sorular ortaya konmuştur:Emperyalizmin doğasında var olan militarizm gemplene- bilir mi?^{Haytaliizm}~~Emperyalizm~~ ~~gelişmekte olan ülkeler~~ yenisömürgeci sömürü olma- dan yaşayabilir mi? İnsanlığın nükleer savaş tehlikesinden kurtulması, barışa dayanan uluslararası ilişkilerin güvence altına alınması müm- kün müdür?...D.d.,bunlar her halkın,her sınıfın,her partinin ve tek tek her insanın üzerinde düşünmesi gereken sorulardır.

70. yıl toplantılarının bir başka temel özelliği de dünya komü- nist hareketini,sosyalist ve sosyal-demokrat partileri yapıcı bir di-

yalog ortamında bir araya getirmesidir. Günümüz dünyasının gerçekleri komünist partilerinin ve diğer ilerici güçlerin kendi aralarındaki ilişkileri eşit haklılık temelinde yeniden düzenlemelerini zorunlu kılıyor. Burada dünya komünist hareketinin birliği sorunu önemli yer tutuyor. ^{Kuşkusuz} Moskova'daki toplantılarda komünist partileri arasındaki ~~çe-~~ ^{ayrılıkları} farklı yaklaşımları ve görüşleri ortadan kaldırmamıştır. Bütün komünist partilerinin ~~aynı~~ her konuda aynı görüşte olması diye bir zorunluluk da yoktur. Ancak bu partiler arasındaki işbirliğinin nitel olarak yeni bir düzeye çıkarılması bir görevdir ve 70. yıl toplantıları bu yolda çok önemli bir adım olmuştur.

D.d., şimdi 7 Ksım sabahı Moskova'da, Kızıl Meydanda yapılan törenlerle ilgili özel programımızı sunuyoruz.

(mizik)

Moskova. Kızıl Meydan. Meydanda pankartlar, bayraklar ve devrim şarkıları. Yaşlılar, gençler ve çocuklar. İşçiler, köylüler ve aydınlar. Ruslar, Ukraynalılar, Azeriler... Amerikalılar, Almanlar ve Çinliler...

D.d., Kızıl Meydan tam bir bayram havası yaşıyor. Meydanın en çok dikkat çeken yerine ~~xxx~~ asılan kırmızı-beyaz dev panoda şunlar yazıyor: "1987, demokrasi, barış, yenilenme, hızlandırma".

10'da Moskova saatiyle saat 10'da SBKP yöneticileri ve bazı yabancı konuklar Lenin'in mozolesindeki yerlerini alıyorlar. Saat tam 10'da askeri töre başlıyor. Alana giren üstü açık iki arabada bulunan SBKP MK PB Aday üyesi ve SSCB savunma bakanı ~~xxxxxx~~ Dmitri Yazov ile Savunma bakanlığından albay B Vladimir Arhipov ~~askeri~~ Kızıl Meydanı boydan boya dolaşarak askeri birlikleri selamlıyorlar.

(555)

Dmitri Yazov SBKP ve Sov.devleti adına kısa bir konuşma yaparak Ekim devriminin 70. yıldönümünü kutlarken ~~adından önce~~ ~~sonra Sovyet Birliği~~ ~~ulusal marşı dinletiyor.~~

(ses)

Bundan sonra, d.d., askeri birliklerin resmi geçit töreni başlıyor. Önce Moskova askeri birlikleri geliyor. Arkadan diğer birlikler.. Atlılar.. Tanklar ve diğer askeri araçlar...

Saat 11'e doğru Sovyet emekçilerinin ~~ax~~ gösteri yürüyüşü başlıyor. En önde 3400 kişi, ellerinde 3400 kırmızı bayrak. Kırmızı Meydan tam anlamıyla kıpkırmızı bir renge boyanıyor. O sıralarda bir grup piyoner Mozolenin tribünlerine doğru koşuyorlar. Ellerindeki çiçekleri tribünlerdeki SBKP yöneticilerine ve yabancı konuklara hediye ediyorlar. Alandan Lenin'in en çok sevdiği marşlardan biri yükseliyor.

(ses)

Kırmızı Meydan tam bir bayram sevinci ~~yaşıyor~~ ^{ışında} d.d. Onbinlerce Sovyet emekçisi ellerinde çiçekler, pankartlar ve balonlarla gerçek bir

bayram yaşıyorlar. Mozolenin önünden geçerken herkes Mihail Gorbaçova ve trübünlerde bulunan diğer yöneticilere el sallıyarak onları selamlıyor. Mihail Gorbaçov ve diğerleri de bu selamlamaya aynı şekilde cevap veriyorlar. Halk yığınları sel gibi akıyor. Ne Kızıl Meydana girenlerin, ne de meydandan çıkanların ucu görünmüyor. Aynı anlarda diğer Sovyet cumhuriyetlerinin başkentlerinde ve pek çok ilde milyonlarca Sov. Birliği yurttaşı yürüyor, Büyük Ekimin 70. yıldönümünü kutluyor. Ne hissediyorlar şu anda bu insanlar, neler düşünüyorlar? Gelin isterseniz bunu onların kendi sözlerinden dinleyelim. Önce emektar partililerden Moskova ^{metre} yapım ustası Tatyana Fyodorova'ya kulak verelim.

(525)

-Bugünkü törene baktıkça 30'lu yılların ortamını, gençliğimizi hatırlıyorum. Şimdi öyle şaşırtıcı olaylar, öyle devrimci değişiklikler oluyor ki, içinden söyle haykırmak geliyor: Genç kuşağımız şanlı bayrağımızı daha yukarı kaldırıp iletecektir, biz parti emektarları ise her zaman genç kuşakların yanında.

D.d., şimdi de sizlere Anayurt savaşı kahramanlarından emekli general Gavril Vasilenko'nun heyecan ve coşku içinde söylediği sözlerinden kısa bir bölüm aktarıyoruz.

[505]

-Halkımız, Sovyet halkı Büyük Ekim bayramını gururla ve sevinçle karşılıyor. Şimdi gözlerimin önüne Büyük Anayurt savaşındaki çarpışmalarımız, oralarda şehit düşen yoldaşlarım geliyor. Partinin yönetiminde tek bir yumruk gibi davranmıştık. Bugün de böyleyiz. Perestroykanın başarısı için savaşıyoruz. Herkesin bayramı kutlu olsun.

~~Sizlere sözlerini aktardığımız insanlar Kızıl Meydandaki insan selini oluşturan dev emekçi yığınlarının yalnızca küçük bir parçasıydı d.d. Onlar gibi düşünen ve onlar gibi hisseden pek çok insan var~~

D.d., Kızıl Meydandaki tören sonuna yaklaşıyor. Ancak coşku azalmıyor, tersine artıyor. Bu yalnızca Sovyet insanlarının değil, tüm ilerici insanlığın coşkusu. Bu anlıkta Kızıl Meydan herkesin duygularını, ötlemlerini yansıtıyor.

Bugün Kızıl Meydan dünyanın bütün meydanlarından geçiyor,
bayraklı bayraksız,

türkülü türküsüz

geçiyor bütün meydanlardan.

Kızıl Meydan bütün umutlardan geçiyor bugün.

Kızıl Meydan bugün bütün hapishanelere giriyor,

hürriyetin yattığı bütün hapishanelere.

Kızıl Meydan bütün iklimlerden geçiyor bugün,

karın, yağmurun, güneşin altında.

Dünya bugün Kızıl Meydan oluyor,

Lenin'in konuştuğu meydan.

TKP'nin Sesi

Yorum

3.11.87/K

BR

" İlgi boşuna değil"

genel
TIP ve TKP MK'lerinin, ~~genel~~/sekreterlerini sürgünde bulundukları
yurtdışından ülkeye dönerek, TBKP'nin ^{yasal} (kuruluşu için ~~faaliyete~~
gerekli faaliyeti göstermekle görevlendirmeleri, ve Nihat sargın
ile Haydar Kutlu'nun yurda dönüş için gerekli işlemlere başlamaları
Türkiye basının da üzerinde en fazla durulan konulardan biri olmaya
devam ediyor. / Konu aynı şekilde, ~~Bakır~~ Avrupa başlığında da giderek
daha fazla yer alıyor.

Konunun böylesine gündeme alınması, gazetelerde, dergilerde,
gazete sütunlarında konuya ilişkin görüşlerin açıklanması, tartışıl-
ması bir rastlantı mıdır ? Olayı salt ~~kırk gazetecilik merakı~~, haber
arayan gazetecilerin kenid çaba. Olayın bu boyutları alması salt

haber arayan gazetecilerin geyretkeş çabaları olarak nitelemek mümkün müdür ?

Elbette değil değerli dinleyiciler., konunun böylesine büyük ilgi görmesi, bugün ya da yarın herkesi üzerinde konuşmaya mecbur ~~hissettirmesi~~ bırakması, Türkiye'de komünist partisinin ~~kurulması~~ yasal olarak kurulması ve faaliyet göstermesi sorununun, doğrudan, politik yaşamının merkez sorunu olan ~~ülkesindeki merkez sorun olan~~ demokrasi sorunu ile bağlı olmasındandır.

Eğer Türkiye'de, sağından soluna herkes ~~hissettirici~~ gündemin birinci maddesi olarak demokratikleşme sorunun ^u görüyorsa, komünist partisinin yasal olarak kurulması ve faaliyet yürütmesi sorunu ^{nu} da aynı ölçüde ~~pratik~~ önemli, pratik ^u çözüm bekleyen bir sorun olarak gündeme girmesi, gayet doğaldır.

Çünkü, bugün, şu gerçek, akli bağında ~~kişiler~~ herkeş çağdaş dünyada ve ülkede-
ki gelişmeleri izleyen herkes için açıktır. ~~Komünist partisinin~~ ^{Partisinin varlığı,}
~~Komünist partileri~~ çağdaş demokrasilerin olmazsa olmaz koşuludur.

Bu bakımdan, komünistlerin ~~yasa dışı~~ yasal partilerini kurarak
faaliyetlerini ~~kurmak~~ sürdürmelerini, salt komünistlerin işi,
salt onları ilgilendiren bir konu olarak görmek de ^{göstermelide} yanlış olacaktı-
r. Bu, temelinde, demokratik sistemin ~~yerleşmesi~~, ~~partilerin~~ ^{yerleşmesi ve işlemesi,} ~~demokratik kurum ve kuralların tam olarak işleyişine kavuşması,~~
politik yapıda, partiler sisteminde ~~yenisi~~ uygar, çağdaş ilişkilerin
egemen kılınması ile doğrudan bağlıdır.

Eğer, Türkiye'nin geleceğini demokraside görüyorsak, ve
demokrasinin, farklı görüşlerin ~~terkisi~~ ^{varlığı},
ülkeye, topluma hizmet için, uygarca ilişkiler çerçevesinde yarışma-
sı olarak görüyorsak da, bu böyledir.

giderek daha da abes ~~k hale geliyor~~ ~~kaşıyor~~ ~~xx~~ hale geliyor.

Neyi kastediyoruz? Coşkun Kırca, Nazlı Ilıcak, Taha Akyol gibi kimi köşe yazarları, sütunlarında, komünist partisinin yasal faaliyetine karşı çıkıyorlar, ^{Bunu yaparken,} ~~Demokrasiyi~~ koruma fikrini kendilerine ~~kalkan~~ ~~olarak~~ kalkan olarak kullanmaya çalışıyorlar. Hatta bu yazarlardan kimileri, başbakan Özal'ı, Cumhurbaşkanı Evren'i suçlayıcı yorumlara ^{bile} gidiyorlar.

Sözkonusu yazarlardan, demokrasinin farklı görüşlerin bir arada bulunması, azınlığın haklarına da saygı ve güvence, azınlığın çoğunluk olma hakkı, demokrasinin yasaklarla bağdaşmayacağı ^{gibi} ~~ve~~ ^{doğru} fikirleri işleyen bol bol alıntı ~~ya~~ ^{ya} yapmak mümkün. Biz burada buna gitmeyeceğiz. Ama şunu vurgulamayı gerekli görüyoruz. Çifte standartlı demokrasi, ^{ve} ~~olamaz~~ çifte standartlı yaklaşımlar, yalnızca sahiplerini yaralar.

Sözkonusu ~~çevreler~~ yazarların, tercümanı olmaya çalıştıkları
çevrelerin, komünist partisinin yasaklı tutulmasına, ^{ya} ~~sağ~~ komünistler
kendilerinden farklı düşünüyorlar, farklı görüşlere sahipler diye
~~savunmaları, şimdiye kadar ileri sürülmüş fikirleri ile tekrar~~
savunmak için ~~bu kadar ileri sürdükleri~~ gerekçeler ise, tümüyle
soğuk savaş yıllarından kalma, gerçeğe, akla mantığa değil,
kaba iftiralara, ~~ispatı, yalandan güdülmesi~~ asılsız iddialara
dayalı ~~iddialara dayanmaktadır. savkara dayalı görüşlerdir.~~

~~Bunların hakkındaki~~

Bu iddialar hakkında da çok şey söylenebilir. Ama, ~~yasakların~~
~~süldüğü süldüğü~~ için en doğrusu, ~~neyin doğrudur~~ herhalde,
halkın, ~~kendisinin~~ kamuoyunun kendisinin, neyin doğru, neyin yanlış;
neyin gerçek, neyin asılsız olduğuna karar vermesidir. Bunun için

Tek Çare

ise açıklık gereklidir. ~~Komünistlerin~~ serbestçe faaliyet gösterme-
leri, ~~Kendi görüşlerini hiç bir aracıya, yorumcuya gerek kalmam~~
kolmaksızın, kendilerinin dile getirebileceği bir ortamın sağlanma-
sıdır.

Aynı şey, komünistlerin, lafta başka konuştukları, ~~ışık gelince~~ pratikte
ise başka türlü davrandıkları yolundaki ~~iddia~~ iddialar, bu temeldet
ki sorular için de söylenebilir. Bunun da tek çaresi, ~~tek yanıtı~~ açıklıktır,
komünist partisinin ~~yasal~~ faaliyeti, halkın kendi gözleriyle
görerek bilerek karar ~~verme~~ vermesine olanağına kavuşturulmasıdır.

Buna şu ya da bu gerekçe ile karşı ~~çıkma~~ *ise ancak ve ancak* komünist partisini
gizli faaliyete zorlayarak, kendi çarpıtmalarının ~~asılsız~~ ⁿⁱ asılsız
iddialarını sürdürme kolaycılığını arzulayanların işi olabilir.
Demokrasi istemlerine karşı korkutmacalara, umacılar ~~ihtiyaç~~
başvurma ihtiyacını duyanların işi olabilir.

Yukarıda belirttiğimiz çevrelerin, suni bir gerginlik, bir kıskırtma havası doğurmaya çalıştıklarını herkes görebilir, görmelidir. ^{de ed.} Bu tür gerginliklerden, ~~xx~~ gerginliklerden ~~ise~~, ^üükede ihtiyacı hissedilen, ~~yanıxbirxdemokratikxkültürxyaratma~~, karşılıklı hoşgörü, farklı görüşlere saygı, ^{bundan ise} uygarca diyalog ve tartışma havasının zarar göreceği, ^{yalnızca ve yalnızca} bulanık suda balık avlamak isteyenlerin yararlanacağı açıktır.

sekreteri
~~Oysa~~, TKP genel ~~sektörü~~ Haydar Kutlu yoldaş ^hürriyet gazetesinde yayınlanan görüşmesinde ~~herkşaxşınxxvurxulanıxlırlıxx~~ "Türkiye'ye dönüşümüz bir gerginlik ~~ana~~ yaratmak amacı taşımıyor" diyerek komünistlerin görüşünü ~~xx~~ yaklaşımını açıklamıştır. Aynı şekilde, TIP genel sekreteri ^hihat ^Sargın da ^{xx} ~~ilkıyet~~ gazetesindeki ~~demecin~~ ~~de~~ ~~xx~~

~~Hürriyet~~ yine Hürriyet gazetesindeki açıklamasında, ~~Türkiye~~ Türkiye'ye dönüşlerinin ne bir meydan okuma, ne de başbakan Özal'ın hoşgörüsüne sığınmaya yönelik olduğunu belirtmiş "Sorun yalnızca TBKP'nin legal çalışması sorunu değildir. Sorun genel olarak politik yaşamın demokratikleştirilmesidir" diyerek konunun özünü vurgulamıştır.

Gerginlikler ve ^{farklı} çalışmalar mı, uygarca ilişkiler, ~~birlik~~ görüşlere tahammül mü ? Sınırlı, kısıtlı, her an kazaya uğrayacak , ~~herkesin~~ ~~herkesin~~ yaratmaya hazır ~~hexesifillerine~~ bahaneler yaratan her gün bunun bahanelerini yaratan bir ~~ilişkiler~~ ~~hiçimi~~ mi, ilişkiler sistemi mi, yoksa güvenceli, uygar, yeni bir demokratik kültür mü ?

Şimdi bu sorulara yanıt vermek, herkes için ~~pratik~~ yalnızca ilkesel değil, pratik bir sorun olmuştur.